

FEBRUARI 2014 • ÅRGÅNG 12 • NR 1

SVENSKA KYRKAN I HUDDINGE

FLEMINGSBERG, HUDDINGE, SANKT MIKAEL OCH TRÅNGSUND SKOGÅS • FÖRSAMLINGAR I SAMVERKAN

inuti

De sticker ut

Det finns byggnader, platser och personer som är lite för mycket. Vårby Gårds kyrka är en sådan byggnad i både form och färg. Läs och förkovra dig i denna K-märkta kyrka byggd på vikingamark. Profeten Johannes är en biblisk person som stack ut, läs om hans tal och sätt som utmanar ända in i vår tid. På Botvids begravningsplats finns en viloplats som sticker ut. Mycket påtagligt visar den på den mångfald av religiös tillhörighet som finns i Stor Stockholm. Ragge Svärd och Jonas Pettersson berättar om sina pärlor i Huddinge. Nöjsam läsning.

REDAKTIONEN

Musikluncher i februari

Med Pianomusik av Schubert och Chopin drar musikluncherna igång igen den 11 februari 12.00 i Segeltorps kyrka.

Musiklunch hålls därefter varje tisdag under terminen 12.00 i Segeltorps kyrka. Musikprogrammet pågår i ungefär 30 minuter. Därefter serveras soppa med nybakat bröd för 40 kronor. Den 18 februari heter programmet Förtrollande möten och det är Angela Wannbäck, sång och Jan Erik Sandvik, piano som underhåller. I slutet av februari, den 25, kommer Musikgruppen Raä och spelar Visor i folkton.

FOTO: MAGNUS ARONSON

Nyhet - ungdomsmässor i Mariakyrkan

Nu firas det även ungdomsmässa under våren i Mariakyrkan. Mässorna görs av och för ungdomar. Det blir ungdomsmässor 19.00 följande datum: 24 feb, 24 mars, 28 april och 26 maj i Mariakyrkan i Skogås.

Babycafé i Flemingsbergs kyrka

En öppen mötesplats för föräldrar som är hemma med barn upp till krypåldern. Varje onsdag 10.00-12.00, plan 2 i Flemingsbergs kyrka. Sångsund 10.00, därefter finns det fika och tid för samtal. Kontakt & information: Hanna Björklund, diakon 588 698 29.

K-märkt kyrka på vikingamark

På grund av sin originalitet och arkitektur blev Vårby Gårds kyrka 1990 skyddad enligt Riksantikvarieämbetets bestämmelser om kulturminnen.

Nära Vårby Gårds tunnelbanestation ligger en av Sveriges första postmoderna byggnader. Det är Vårby Gårds kyrka som har blivit känd för sin lite galna och färgglada arkitektur. Kom hit och låt dig förvånas, så här kan en kyrka också se ut!

Vårby Gårds kyrka ligger på en sluttning ned mot Mälaren. Precis intill ett gravfält från vikingatiden. Så det är på historisk mark kyrkan har byggts. På somrarna kan man i dag höra fåren beta på gravkullarna intill. Bredvid denna lantliga idyll är området en vanlig förort från miljonprogrammets era.

Redan under mitten av 1940-talet drev några eldsjälar att en kyrka skulle uppföras i området. Men så på 60- och 70-talen, då de stora bostadsområdena byggdes i Vårby, blev behovet av en kyrka tydligt. Förändringar gjordes i stadsplanen för att ge plats åt kyrkan. Uppdraget att i sam-

arbete med kyrkorådet rita kyrka och församlingshus gick till arkitekten Harald Thafvelin (1920-1995). Han arbetade på projektet från 1973. Våren 1975 stod så Vårby Gårds kyr-

**Byggnaderna är för
förstagångsbesökaren
en labyrint.**

ka klar och den 25 maj samma år invigdes den av dåvarande biskop Ingmar Ström.

Så kom det sig att det som i dag är ett av Thafvelins mer uppmärksammade arbeten blev Vårby Gårds kyrka. Men vad är det som gör den så speciell? Kanske för att de två separata,

men sammanlänkade byggnaderna, är varandras totala motsatser för att visa på deras olika funktioner. Kyrkan som är i ett våningsplan har en fasad av mönstermurat vitt tegel fullt av detaljer och ligger mot berget och naturen. Medan det sex våningar höga församlingshuset, i rött tegel utan detaljer, vetter mot Vårby Gårds centrum.

Byggnaderna är för första gångsbesökaren en labyrint. Ett flertal portar och trappor förvirrar dig och kan göra det svårt att hitta. Men alla dörrar leder på något vis vidare och med rätt guide kan du gå runt hela huset utan att passera samma ställe två gånger. Själva kyrkan har egentligen en huvudingång som leder in till ett vapenhus. Men båda dörrarna in till kyrkorummet används.

Väl inne i kyrkorummet möts du av en interiör som domineras av naturmaterial. Det

är kalkstensplattor på golv, betong, kalksten och tegel i väggar och träpanel i taket. Det första du ser är det enorma rosa altarbordet placerat mitt i rummet. I stället för den klassiska biosittningen så är tanken här att församlingen ska fira gudstjänst genom att sitta på trästolar runt altarbordet. Detta för att påminna om den sista måltiden och att alla samlas vid ett måltidsbord. Principen kallas circumstance och betyder kringstående. På de tidiga kristna sammankomsterna var altarbordet placerat fritt i rummet. På altarbordets underrede finns målad dekoration som högst upp associerar till sten och längst ner till gräs och jord. Thafvelin hade stor del i utformningen av altare, dopfont och predikstol.

Rummet är täckt av trävalv som sägs vara inspirerade av hur Noak byggde sin ark men

FORTS. PÅ SIDAN 2

Ragge Svärd berättar om Båtklubben

sidan 2

En begravningsplats för alla - oavsett tro

sidan 3

På tu man hand ...

med Ragge Svärd

Gör: Församlingsadministratör och aktiv i båtklubben sedan 1971.

Hur kom det sig att kyrkan startade en båtklubb?

Det fanns en mycket båtintresserad blivande präst, Otto Carneheim, som jobbade extra i Huddinge församling i slutet av 60-talet. Han lyckades entusiasmera såväl kyrkoråd som ungdomar och vuxna i både Vårby och Huddinge så pass att det blev både båtinköp träbåten Noak och en egen brygga. Noak totalförstördes vid en brand år 1977 och ersattes år 1978 av Tummen, en liten motorseglare i plast.

Vilka får vara med?

Den som vill. Det har varit mycket fokus på tonåringar genom åren och de senaste åren kanske mest på barn och unga från 10-13 år. Sen är det ju så att en sex meter lång båt har sina begränsningar vad gäller antal personer som kan följa med ut. De gånger vi tar ut församlingens barngrupper på en tur, så kan det hända att vi måste dela grupperna.

Berätta om båtplatserna?

Den första bryggan låg i Fittjaviken inte så långt från den plats där det numera finns en moské, brygga nummer två låg i Vårbyviken, ett stenkast från motorvägsbron. Vi har sedan några år inte längre någon egen brygga. Tummen har numera sin hemmahamn i Huddinge Båtklubb och det känns tryggt och bra.

Bisarraste händelsen i klubbens historia?

Ja, det måste väl vara år 1976 när båten Noak sprang läck och sjönk första dagen på det årets läger. Förmodligen skulle det gå att skriva en bok om allt som hänt genom åren, både det som varit riktigt roligt och det som inte varit fullt så skoj. Man skulle kunna säga att många båtägare går till botten med sina problem ...

Framtidsdrömmar för klubben?

Det skulle förstås vara roligt om båten användes mer av olika församlingsgrupper och att det blir ett stort ideellt engagemang.

FORTS. FRÅN SIDA 1
"K-MÄRKT KYRKA PÅ VIKINGAMARK"

också av vikingaskepp för att väva ihop den historiska marken utanför fönstret. De bärs

Från den sobra miljön i kyrkan kommer du sedan in i en färgkavalkad i församlingshuset.

upp av stenpelare och stålbalcar med cirklar i olika färger. De grova pelarna ska påminna om grekiska kolonner, dock förenklade. Thafvelin var inspirerad av den grekiska kulturen när han ritade kyrkan och i samband med invigningen av den trettonstämiga orgeln 1978 sa han i ett tal:

- Grekisk form från Jesu tid har inspirerat mig. Eller snarare. Det är deras tankar som format mig. Jag har format i min tur.

Många andra konstnärer har bidragit till kyrkorummets karaktär. Här hittar du ett krucifix på en rödmålad båge av trä utförd av silversmeden Birger Haglund. I kyrkorummet och vapenhuset finns textilier av konstnären Christina Westman. Det lilla krucifixet som står på altaret är skapat av

Ture Jerkeman. Kyrksilver och dopskål är konstverk av silversmed Martin Öhman som inspirerades av de i kyrkorummets dominerande pelare som bär upp taket.

Från den sobra och naturliga miljön i kyrkan kommer du sedan in i en färgkavalkad i församlingshuset. Allt verkar slumpvis målat, men följer ett strikt schema där det mesta har en djupare mening än vad det första intrycket ger. Till exempel kan du följa en diagonal genom hela huskroppen där ena sidans interiör är helt röd och den andra helt blå. De bärande väggarna är mörkare medan de tunnare väggarna

De två separata, men ihopplänkade byggnaderna, är varandras motsatser för att visa på deras olika funktioner.

har samma färg men en ljusare nyans. Thafvelin ansåg att upplevelsen av arkitektur blir starkare om helheten separeras i delar och frigörs från varandra. Han arbetade med kontraster och tillsynes ologiska sammanställningar av arkitekturelement. Det gör att du kan hitta både en kristallkrona och en diskokula i Mälarsalen. Och det är bara en av alla de spektakulära delarna av Vårby gårds kyrka. En kyrka som inte lämnar någon oberörd.

I mars 1976 gick det att läsa i Svenska Dagbladet "I detta nu finns det förmodligen ingen nyuppförd byggnad i det här landet, som vore värd lika

många besök och diskussioner som kyrkan och församlingens hemmet i Vårby Gård ...". Men just på grund av sin fantastiska originalitet och arkitektur blev kyrkan 1990 skyddad enligt Riksantikvarieämbetets bestämmelser om kulturminnen. I dag kommer det alltid något studiebesök per år för att titta på arkitekturen. Ta en titt du med!

TEXT & FOTO: CAROLINE HEDIN

Vill du läsa mer:
googla "Låt kyrkorna berätta" så kommer du till en sida på Stockholms stift med massa spännande information.

Profeten som ropade i öknen

- Johannes döparens uppgift var att förbereda för Jesus. Han stod på barriaderna och uppmanade människor att leva kärleksfullt, rättvist och rättfärdigt, säger Ulla Le Vau, präst på Häktet Huddinge.

För oss som lever på 2000-talet kan bibelns Johannes döparen verka lite extrem och bisarr. Som vuxen levde han som asket i öknen, åt gräshoppor och gick klädd i säck och aska. Han utmanade sin samtid, särskilt makteliten, och det kostade honom bokstavligen huvudet.

Folk fylldes av förväntan när de hörde Johannes döparen predika

- Johannes döparens föräldrar var gamla när han föddes. När hans pappa, Sakarias, som var tempelpräst, fick en uppenbarelse att hans hustru Elisabet skulle bli havande, trodde han inte på det. Då gjorde Gud honom stum. Han fick tillbaka sin talförmåga först när hans son skulle få sitt namn i sam-

band med omskärelsen. Det var så att slakten var oense med Elisabet som ville att barnet skulle heta Johannes, ingen i slakten hette så, men då skrev Sakarias på en griffeltavla att Johannes är hans namn, berättar Ulla.

Jesu mamma Maria och Johannes mamma Elisabet var avlägsna släktingar, det berättas i bibeln att när de träffades spratt den ofödde Johannes till i Elisabets mage av glädje över mötet med Jesu mor. Johannes profetiska kallelse var att vara länken mellan det gamla och det nya förbundet. Hans uppdrag var att förbereda marken för Jesus, befriaren, som också kallas Messias i Gamla testamentet.

- Folk fylldes av förväntan när de hörde Johannes döparen predika. De drogs till öknen för att lyssna till vad han hade att

säga. Människorna frågade honom "Vad ska vi göra"? Även Herodes tyckte att han var en spännande person, men hans älskarinna Salome intrigerade och fick honom halshuggen.

Johannes budskap var enkelt och kärvt. Han predikade att alla är lika inför Gud och att det inte finns någon gräddfil för någon enskild eller folkgrupp. Han banade väg för Jesus som i sitt uppdrag fortsatte predika "Guds rike", det

vill säga ett rike för allas lika värde, där godhet och rättfärdighet råder.

- Den profetiska rösten i dag är inte knuten till någon enskild person eller någon religiös eller politisk fälla. Alla som strävar mot det som är destruktivt och jobbar för goda mänskliga relationer och jordens överlevnad är vägröjare för Guds rike, avslutar Ulla. ●

TEXT: ANITA JONSSON

FOTO: HÅKAN FLANK

- Nelson Mandela verkade i profetisk anda för försoning och med empati för sina fiender, utan att för den skull ge avkall på sin kamp för demokrati, säger Ulla Le Vau, häktespräst.

Gravvar för alla

10 000 gravplatser – varav 980 för muslimer och ett helt kvarter för avlidna bahá'ier. Välkommen till S:t Botvids begravningsplats.

S:t Botvid ligger vackert i skogen ovanför Albysjön och invigdes 1956. I början av 2000-talet

Varför finns en speciell plats för bahá'ier på just S:t Botvid?

blev begravningsplatsen nästan dubbelt så stor, då den nya delen färdigställdes. Det är här vi även hittar de icke-kristna gravkvarteren. Att den muslimska gravplatsen tillkom berodde på att kommunerna söder om Stockholm tidigare saknade muslimsk begravningsplats.

Men varför finns här ett helt kvarter för avlidna bahá'ier, en religion som enligt wikipedia har 907 stycken bahá'í-troende i Sverige?

– I samband med att vi invigde den muslimska delen fick vi en förfrågan från bahá'ierna själva och dåvarande chefen bestämde sig för att avsätta en liten del för dem. Så vi hade en invigning och allt, där fyra bahá'ier närvarade, berättar Thomas Nygren, arbetschef på kyrkogården.

Men hinduer, katoliker och buddhister då?

– De gravsätts på den kristna delen, säger Thomas Nygren.

Finns det någon Selma Lagerlöf begravd ute på Botvid?

– Nej, men konstnären och karikatyrtecknaren Ewert Karlsson, känd under signaturen EWK, ligger begravd här, svarar Thomas. ●

TEXT: HELENA SVENSSON
FOTO: CAROLINE HEDIN

FOTNOT: Bahá'í är en världsvid monoteistisk uppenbarelsereligion av sydvästasiatiskt ursprung, grundad av iraniern Bahá'u'lláh i Bagdad 1863. Tron har enligt egen utsago omkring sex till sju miljoner vuxna anhängare.

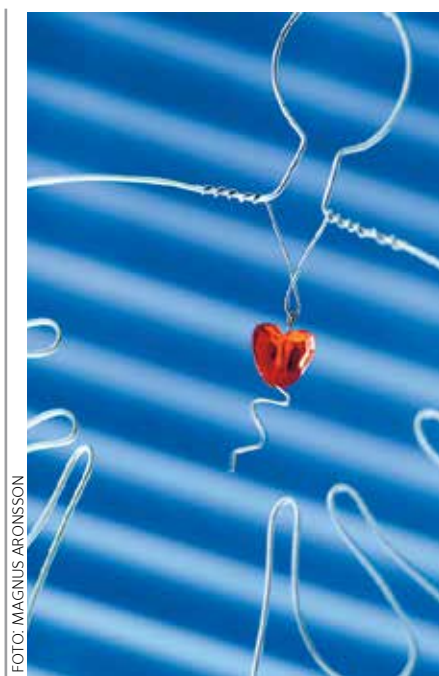

FOTO: MAGNUS ARONSSON

Gå tillsammans i Vårby

Samling varje tisdag 13.00 utanför vårdcentralen i Masmo för en timmas promenad. Kommer du från Vårby gård kan du ansluta vid bron vid kolonilotterna (intill Vårby brygga) 13.15. Den sista tisdagen i månaden avslutas promenaden med en kopp kaffe på Oasen i Vårby gårds kyrka. Gå-gruppen genomförs i samarbete med Vårby vårdcentral och ABF. Information: Eva Helgesson, diakon, eva.helgesson@svenskakyrkan.se

FOTO: MAGNUS ARONSSON

Sportlovsöppet i Mariakyrkan

Vi har sportlovsöppet i ungdomslokalen i Mariakyrkan vecka nio, alltså 24–28 februari, mellan 14.00 och 20.00. Välkomna!

FOTO: MAGNUS ARONSSON

Kyrkis i Flemingsbergs kyrka

En öppen mötesplats för dig som är hemma med barn 0–6 år. Varje fredag 10.00–12.00. Vi skapar och samtalar utifrån ett speciellt tema. Samling med sångstund 10.00, därefter fika, fri lek, samt pyssel utifrån ett tema. Plan 2 i Flemingsbergs kyrka. Kontakt & information: Hanna Björklund, diakon 588 698 29.

En liten Maria i en stor kyrka

Vad är Mariakyrkan utan Maria? Kanske tänkte arkitekt Fritz Voigt så när han, tillsammans med sin familj, skänkte en Mariastatyett till Mariakyrkan i Skogås.

Mariakyrkan är ljus och luftig och elegant, nästan stramt, utsmyckad. Men det finns en liten extra detalj, och det är Mariastatyetten. Den sitter placerad strax ovanför ljuskranen, och den är belyst av en spotlight.

Arne Nilsen är biträdande kyrkoherde i församlingen och säger att man ofta ställer Mariastatyetter och ikoner nära de platser där man ber.

– I luthersk tradition ber man inte Maria att be för en, men man använder henne gärna som förebudare. Hon är en förebild för oss människor, som Jesu moder.

Arne berättar att det funnits en stark folktro att man ber Maria att be Gud.

– Kanske var det därför Maria nästan försvann ur den lutherska traditionen ett tag, att hon nästan tillbads som en gudom. Man behöver ju ingen

mellanhand för att be till Gud. Men Maria har kommit tillbaka även i luthersk kyrkotradition. Vi saknade henne, helt enkelt. Maria finns nu ofta med i sammanhang som har med ljus och bön att göra, säger han.

I den katolska tron är helgonen andligt levande i församlingen. Så är det inte i Svenska kyrkan.

– Men Maria förstärker bönen med sin närvaro, säger Arne Nilsen.

Så välkommen att be vid ljuskranen i Mariakyrkan. Maria finns alltid där. ●

TEXT OCH FOTO: HELENA SVENSSON

Vilken tycker du är Huddinge kommuns märkligaste plats?

Eva Ajaxén, Flemingsberg

– Träskmarken under motorvägen vid tingshuset, där det finns en damm med änder. Platsen är både fin och sunkig, men känns bortglömd. Platsen har potential och skulle kunna bli hur fin som helst.

Karin Nordström, Huddinge

– Jag tycker inte att det finns någon märklig plats i Huddinge. Nej, kan inte komma på någon faktiskt.

Sofia Strömberg, Segeltorp

– Det konstigaste stället jag kan komma på är den ödemarken som ligger mellan Kungens kurva och Heron city, där det bodde hemlösa i husvagnar förut.

Harry Lind, Skogås

– Det fanns mer märkliga och roliga ställen förr, innan allt var så bebyggt. Jag minns när det var mycket uppträdanden vid Huddinge skidbacke och dessutom dansbanor i både Snättringe och Stuvsta.

Lissmastugan en oas av frihet

I Lissmastugan har, sedan 1960, tre generationer av kyrkligt engagerade unga haft möjlighet till friluftsupplevelser, skriver Jonas Pettersson, pedagog i Huddinge församling och en flitig besökare av Lissmastugan.

I dag ligger Huddinge betydligt närmare Stockholm än tidigare. Givetvis inte geografiskt, men rent praktiskt. Tågavgångarna är fler, tågen snabbare, bussarna fler och vägarna bättre. Under mitt liv har invånarna ökat till nästa det dubbla. Från cirka 50 000 år 1974 till cirka 100 000 år 2014.

En av de allra största fördelarna med att bo i Huddinge är att du har möjlighet att utnyttja det bästa av två världar. Du tar dig utan bekymmer in till Stockholm central på mindre än en kvart från Huddinge station. Tar du en joggingtur från centrum så är du på lika lång tid ute på landsbygden,

där kor, hästar och får går och betar invid grusvägar.

I slutet av femtioalet bestämde sig en grupp föräldrar till Ansarsungdomar, kyrkliga scouter, att de ville ge sina barn

En helg eller grillkväll i Lissmastugan ger därför en frihetskänsla utöver det vanliga

en möjlighet att på riktigt öva sina färdigheter i friluftaktiviteter. De uppförde därför med egna insamlade medel, en stuga vid Kvarnsjön i Lissma drygt en mil från Huddinge centrum. I Lissmastugan har

sedan oktober 1960, tre generationer av kyrkligt engagerade unga haft möjlighet till friluftsupplevelser. Trender har kommit och gått. I bland har det varit mycket populärt att vistas i naturen, i bland mindre. Alldeles oavsett är det svårt att räkna hur många vi är som har haft fantastiska lägerhelger i denna, ganska enkla stuga, men många är vi.

I dag är det kanske ännu viktigare att koppla av, och att vara frånkopplad emellanåt, eftersom vi är mer och mer är tillgängliga dygnet runt oavsett var vi befinner oss. En helg eller grillkväll i Lissmastugan ger därför en frihetskänsla utöver det vanliga, detta trots att

stugan ligger endast en knapp halvtimmas färd med bil från Huddinge centrum.

JONAS PETERSSON,
PEDAGOG, HUDDINGE FÖRSAMLING

FOTO: JONAS PETERSSON
OCH TIM FORS

inuti

EN TIDNING FRÅN SVENSKA KYRKAN
FLEMINGSBERG, HUDDINGE, SANKT MIKAEL OCH
TRÅNGSUND SKOGÅS – FÖRSAMLINGAR I SAMVERKAN

ANSVARIG UTGIVARE: ARNE NILSEN
REDAKTION OCH
GRAFISK FORM:

CAROLINE HEDIN
ANITA JONSSON
HELENA SVENSSON
MARIA MILÉN

E-POST: HKS@SVENSKAKYRKAN.SE
WEBBPLATS: WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/HUDDINGE
TELEFON: 08-588 697 00
POSTADRESS: SVENSKA KYRKAN I HUDDINGE
INUTI-REDAKTIONEN
BOX 1109, 141 23 HUDDINGE

UPPLAGA: 41 700 EXEMPLAR
TRYCK: BOLD/DNEX AKALLA
DISTRIBUTION: POSTEN

Svenska kyrkan
I HUDDINGE

- Jag vill ha mer information från församlingen jag bor i.
- Jag vill gå med i Svenska kyrkan, sänd mig en blankett för inträde!

Frankeras ej.
Svenska kyrkan
i Huddinge
betalar portot.

Namn: _____

Adress: _____

Tryck till: _____

Svenska kyrkan i Huddinge
inuti-redaktionen

SVARSPOST
Kundnummer 150012800
141 20 HUDDINGE